

„BARIERY PRAWNE, ADMINISTRACYJNE I ORGANIZACYJNE WDRAŻANIA KONWENCJI O PRAWACH OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ DOTYCZĄCE PRZEZWYCIĘŻANIA TYCH BARIER”

- RAPORT SYNTETYCZNY

BIBLIOGRAFIA

OPRACOWANY W RAMACH PROJEKTU
„WDRAŻANIE KONWENCJI O PRAWACH OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH – WSPÓLNA SPRAWA”

Warszawa, 28 lutego 2017 r.

Bibliografia

- 1) *2010–2020 National Disability Strategy. An initiative of the Council of Australian Governments*, Australian Disability Enterprise, Commonwealth of Australia 2011.
- 2) *Analiza stanu prawnego w zakresie edukacji osób głuchych w Polsce*, Polski Związek Głuchych Oddział Łódzki, <http://www.pzg.lodz.pl/edukacja/#analizawstep>, dostęp: 13.06.2016.
- 3) Antczak R., Grabowska I., *Raport dotyczący wdrażania art. 31 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych w Polsce: statystyka i zbieranie danych*, red. Zofia Polańska, Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 4) Apel Rzecznika Praw Obywatelskich w sprawie ratyfikacji Protokołu fakultatywnego do Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych z dnia 21 stycznia 2016 r., nr XI.516.1.2015.AB.
- 5) Arczewska M., *Analiza strategii i programów rządowych w aspekcie sytuacji osób niepełnosprawnych*, Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 6) Arczewska M., *Zatrudnienie osób niepełnosprawnych w świetle przepisów prawa międzynarodowego i polskiego*, Ekspertyza, 2012r. s.8-10; źródło: <http://polscyniepełnosprawni.agh.edu.pl/wp-content/uploads/Arczewska-ekspertyza.pdf> (dostęp: 25 sierpnia 2016r.).
- 7) Bach M., *Legal Capacity, Personhood and Supported Decision Making*, Canadian Association for Community Living, January 2006.
- 8) Banaszak B., *Prawo konstytucyjne*, Warszawa 2012.
- 9) Beauchamp T. L., Childress J. F., *Zasady etyki medycznej*, Warszawa 1996.
- 10) Białek I., Nowak-Adamczyk D., *Edukacja włączająca – budowla o mocnych fundamentach* [w:] Równe szanse w dostępie do edukacji osób z niepełnosprawnościami, RPO, Warszawa, wrzesień 2012, dostęp na: <https://www.rpo.gov.pl/pliki/13490881580.pdf>.
- 11) Bieńkuńska A., Sobestjański K. (red.), *Ubóstwo w Polsce w świetle badań GUS*, Zakład Wydawnictw Statystycznych, 2014.
- 12) bip.uml.lodz.pl/index.php?str=8926&PHPSESSID=24a7652d6b38ebffdc8b5f39492ab3be#wym_do_chor, dostęp: 28 listopada 2016 r.
- 13) Biuletyn Rzecznika Praw Obywatelskich, 2012: *Równe szanse w dostępie do edukacji osób z niepełnosprawnościami. Analiza i zalecenia*, Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich, Warszawa, 2012.
- 14) Błaszczak A., *Zastrzeżenia i oświadczenie interpretacyjne Polski do Konwencji o prawach osób z niepełnosprawnościami* [w:] *Prawa osób z niepełnosprawnością intelektualną lub psychiczną w świetle międzynarodowych instrumentów ochrony praw człowieka*, D. Pudziańska [red.], LEX 2014.
- 15) Blicharz R., Chmielniak Ł., Ogiegło L., *Ustawa o wyrobach medycznych. Komentarz*, Warszawa, 2012.
- 16) Bogacz-Wojtanowska E., Koziarek M., Lendzion M., Pazderski F., *Analiza programów i polityk samorządowych w aspekcie sytuacji osób niepełnosprawnych*, Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 17) Bojakowska I., *Raport środowiskowy – Środowisko osób z niepełnosprawnością intelektualną*, Wdrażanie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych – wspólna sprawa, Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2017.
- 18) Bukowiecki B., *Raport środowiskowy - Środowisko osób z zaburzeniami i urazami neurologicznymi, Wdrażanie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych – Wspólna sprawa*, Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2017.
- 19) Ciaputa E., Król A., Warat M., *Genderowy wymiar niepełnosprawności. Sytuacja kobiet z niepełnosprawnościami wzroku, ruchu i słuchu* [w:] *Polscy Niepełnosprawni od kompleksowej diagnozy do nowego modelu polityki społecznej*, pod red. Gąciarz B., Rudnicki S., Wydawnictwa AGH, Kraków 2014.
- 20) CRPD Committee, Concluding observations on the initial report of Austria, CRPD/C/AUT/CO/1,3030.

- 21) Domański M., *Zawieranie małżeństw przez osoby z niepełnosprawnością intelektualną i psychiczną w prawie polskim a Konwencja ONZ o prawach osób niepełnosprawnych*, SP 2013, Nr 2.
- 22) *Dostępność witryn internetowych instytucji publicznych dla osób z niepełno sprawnościami*, Zasady równego traktowania, Prawo i praktyka, nr 11, Warszawa 2013, Dane dotyczące konkretnych witryn dostępne są w Raporcie Dostępności 2016: <http://www.widzialni.org/download/raport-dostepnosci-2016-1461245057.pdf> (dostęp 21 listopada 2016 r.)
- 23) Druk nr 559, dostęp: <http://www.sejm.gov.pl/sejm8.nsf/druk.xsp?nr=559>, 16.06.2016 r.
- 24) Dyrektywa 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym.
- 25) Dyrektywa Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiającej ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy.
- 26) *eHealth for a Healthier Europe – opportunities for a better use of healthcare resources*, Västerås, 2009, http://www.ticsalut.cat/flashticsalut/pdf/246_2_ehealthforahealthiereurope.pdf (dostęp: 27 kwietnia 2016)
- 27) *Europejska strategia w sprawie niepełnosprawności 2010-2020: Odnowione zobowiązanie do budowania Europy bez barier.*, Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów, Komisja Europejska, Bruksela, dnia 15.11.2010, znak: KOM(2010) 636 wersja ostateczna, {SEK(2010) 1323}.
- 28) Fiedorowicz A., *Kolej na pełną dostępność*, dostępne online na: <http://www.niepelnosprawni.pl/ledge/x/256780;jsessionid=9B9B1E968D2362FA3DB08ED60040E83E>, dostęp: 7 lipca 2016 r.
- 29) Fiedorowicz M., *Raport dotyczący wdrażania art. 8 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych w Polsce: Podnoszenie świadomości*, Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 30) *For a better urban future. Securing inclusion of persons with disabilities in the New Urban Agenda. Statement of the Committee on the Rights of Persons with Disabilities*: <http://www.ohchr.org/EN/Issues/Disability/SRDisabilities/Pages/Reports.aspx> (dostęp: 25 listopada 2016)
- 31) From Exclusion to Equality. Realizing the rights of persons with..., op. cit..
- 32) Fundacja Widzialni, *Kolej na dostępność – wyniki rankingu stron przewoźników*, dostępne na: <http://www.widzialni.org/index.php?p=new&id=62&idg=6&kword=pkp>, dostęp: 1 lipca 2016 r.
- 33) Gawska A., Marcinkowska B., Waszkielewicz A. i in., *Analiza kontekstowa badania jakościowego*, opracowana w ramach Projektu "Wdrażanie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych - wspólna sprawa", Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2017.
- 34) Geller B., Sugrue E., Hyman, *Maintaining and Achieving Legal Autonomy*, The Arc Michigan, <http://www.michiganallianceforfamilies.org/inf/alt.gua.htm#alt>, M. Bach, Supported Decision Making under Article 12 of the UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities. Questions and Challenges, Notes for Presentation to Conference on Legal Capacity and Supported Decision Making Parents' Committee of Inclusion Ireland Athlone, Ireland – November 3, 2007.
- 35) *Genderowy wymiar niepełnosprawności. Raport z badań jakościowych*, Raport powstał w ramach projektu Od kompleksowej diagnozy sytuacji osób niepełnosprawnych w Polsce do nowego modelu polityki społecznej wobec niepełnosprawności finansowanego ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.
- 36) Gienas K., Art. 33¹, [w:] *Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Komentarz*, E. Ferenc-Szydełk [red.], Wyd. 3, Warszawa, 2016.
- 37) Gniewek E., Kodeks cywilny. Komentarz, komentarz do art. 77², Legalis.
- 38) Górniak J., Perek-Białas J., Szwed J., *Analiza danych statystycznych i badawczych dot. sytuacji i położenia Osób Niepełnosprawnych w Polsce, w tym stosowanych wskaźników i wypracowywanych na świecie standardów statystycznych, dla stworzenia niezbędnego dla skutecznego wdrażania KPON instrumentarium statystycznego w Polsce*, Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.

- 39) Gromek K., Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz. Wyd. 5, Warszawa 2016.
- 40) Gronowska A., *Przemoc w ciszy. Problem przemocy wobec osób głuchych*, Niebieska linia nr 4/2009, dostępne online na: <https://www.niebieskalinia.pl/pismo/kontakt/153-czasopismo/artyluly-nl/4572-przemoc-w-ciszy-problem-przemocy-wobec-osob-gluchych?viewDesktop=true>, dostęp: 20 czerwca 2016 r.
- 41) Heinen H., 2014, Social inclusion of children and young people with disabilities, Council of Europe.
- 42) <http://app.msf.gov.sg/Policies/Disabilities-Special-Needs/Enabling-Masterplan-2012-2016> (dostęp 26 maja 2016).
- 43) <http://forsal.pl/artykuly/773790,epuap-kosztuje-miliony-a-malo-kto-z-niego-korzysta.html>, (dostęp 8 września 2016 r.)
- 44) <http://kielce.tvp.pl/20163524/w-kielcach-brakuje-tlumaczy-jezyka-migowego>, (dostęp: 5 maja 2016)
- 45) http://monitoringobywatelski.firr.org.pl/wp-content/uploads/2015/09/Spo%C5%82eczny-Raport-Alternatywny_ostateczny.pdf, dostęp: 5 lutego 2017 r.
- 46) http://pomocdlarodzcow.pl/uploads/Szarfenberg_Ryszard_Ubostwo_rodzin_z_dziecmi_niepelnosprawnymi.pptx; *Ubóstwo w Polsce w świetle badań GUS*, red. A. Bieńkuńska, K. Sobestjański, Zakład Wydawnictw Statystycznych, 2014.
- 47) <http://pzn.org.pl/nfz-zakazuje-dyskryminacji-osob-niewidomych-ubiegajacych-sie-o-skierowanie-do-placowek-lecznictwa-uzdrowiskowego/>
- 48) <http://rszarf.ips.uw.edu.pl/pdf/dlaczegoEMS.pdf>.
- 49) http://www.cdc.gov/nchs/data/washington_group/meeting6/appendix5_interviewer_guidelines.pdf, dostęp na: 09.11.2016.
- 50) http://www.cdc.gov/nchs/data/washington_group/wg_short_measure_on_disability.pdf, dostęp na: 08.11.2016.
- 51) <http://www.dialog.gov.pl/dialog-miedzynarodowy/miedzynarodowa-organizacja-pracy/> (dostęp: 25 stycznia 2017r.)
- 52) http://www.eapn.org.pl/expert/files/dostep_do_praw_spolecznych_by_M_Daly_PL.pdf.
- 53) http://www.firr.org.pl/uploads/PUB/Pulapka_swiadczeniowa.pdf (dostęp 10 stycznia 2017 r.).
- 54) <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/10318429>.
- 55) <http://www.niepelnosprawni.gov.pl/art,50,dokumenty-rady-europy>.
- 56) <http://www.niepelnosprawni.gov.pl/art,51,dokumenty-miedzynarodowej-organizacji-pracy> (dostęp: 25 sierpnia 2016r.).
- 57) <http://www.niepelnosprawni.gov.pl/p,108,realizacja-zapisow-ustawy-o-jezyku-migowym> (dostęp 29 listopada 2016 r.).
- 58) <http://www.niepelnosprawni.pl/ledge/x/113942> (dostęp 1 lipca 2016)
- 59) <http://www.niepelnosprawni.pl/ledge/x/243482;jsessionid=C59E01973BA2569F76DD03AC49C859AD>
- 60) <http://www.ohchr.org/EN/Issues/Disability/SRDisabilities/Pages/Reports.aspx> (dostęp: 25 listopada 2016) oraz Panel Discussion on Disaster resilience and disability: ensuring equality and inclusion. United Nations Headquarters on October 10, 2013.
- 61) <http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/RightsOfMentallyRetardedPersons.aspx>.
- 62) <http://www.osce.org/odihr/elections/estonia/25925?download=true> (dostęp 10 listopada 2016 r.).
- 63) <http://www.pfon.org/dokumenty-i-publikacje/publikacje-pfon/346-europejska-unia-zatrudnienia-wspomagane-go-broszura-informacyjna-i-standardy-jakosci>.
- 64) <http://www.pracodawcyrp.pl/aktualnosci/art,2301,ocena-planu-reformy-systemu-ochrony-zdrowia.html>

- 65) <http://www.rp.pl/artykul/403970-Niepelnosprawni-maja-najgorzej.html> (dostęp 23 sierpnia 2016 r.)
- 66) <http://www.un.org/documents/ga/res/37/a37r052.htm>.
- 67) <http://www.un.org/documents/ga/res/46/a46r119.htm>.
- 68) <http://www.un.org/esa/socdev/enable/dissre00.htm>.
- 69) http://www.unic.un.org.pl/mechanizmy_ochrony/kpon.php (dostęp 8 września 2016 r.).
- 70) <http://www.unic.un.org.pl/niepelnosprawnosci/ilo.php> (dostęp: 25 stycznia 2017r.)
- 71) <http://wyborcza.pl/duzyformat/1,127290,18401367,oddzial-chorych-ze-strachu.html>, 05.01.2017.
- 72) https://uokik.gov.pl/aktualnosci.php?news_id=12351 (dostęp: 6 maja 2016).
- 73) <https://www.dss.gov.au/our-responsibilities/disability-and-carers/program-services/government-international/national-disability-strategy> (dostęp 29 sierpnia 2016 r.)
- 74) https://www.google.pl/search?q=Tallinn+Guidelines+for+Action+on+Human+Resources+Development+in+the+Field+of+Disability&ie=utf-8&oe=utf-8&client=firefox-b&gfe_rd=cr&ei=PRVVV4LsKcv3-Ab404vQAg.
- 75) <https://www.humanrights.gov.au/news/speeches/national-disability-strategies-tools-implementing-convention-rights-persons> (dostęp 29 sierpnia 2016 r.)
- 76) <https://www.mr.gov.pl/strony/aktualnosci/infrastruktura-coraz-bardziej-przyjazna-niepelnosprawnym/> dostęp na: 04.01.2017.
- 77) <https://www.nik.gov.pl/aktualnosci/fiasco-narodowego-programu-ochrony-zdrowia-psychicznego.html>
- 78) <https://www.nik.gov.pl/plik/id,9868,vp,12155.pdf>.
- 79) <https://www.rpo.gov.pl/pl/content/kwestia-monitoringu-wizyjnego-wciaz-nieuregulowana-odpowiedz-mswia> (dostęp: 30 grudnia 2016 r.)
- 80) <https://www.rpo.gov.pl/pl/content/nagroda-im-pawla-wlodkowica> (dostęp 18 maja 2016 r.).
- 81) <https://www.rpo.gov.pl/pl/content/system-orzekania-o-niepe%C5%82nosprawno%C5%9Bci-%E2%80%93-do-zmiany> (dostęp 22 sierpnia 2016 r.).
- 82) <https://www.rpo.gov.pl/pl/content/wiezniowie-o-umyslowosci-dzieci-chorzy-psychicznie-rpo-opowiada-o-wynikach-badan-w-wiezieniach> (dostęp 1 lipca 2016).
- 83) https://www.rpo.gov.pl/sites/default/files/Apel_ws_ratyfikacji_Protokolu_fakultatywnego_do_KPON.pdf, (dostęp 8 września 2016 r.).
- 84) https://www.rpo.gov.pl/sites/default/files/Do_MZ_ws_stosowania_monitoringu_wizyjnego_w_szpitalach_psihichtrycznych.pdf (dostęp: 30 grudnia 2016 r.).
- 85) https://www.rpo.gov.pl/sites/default/files/Wniosek_do_TK_ws_zasad_umieszczania_osob_ubezwlasnowolnionych_w_domach_pomocy_spolecznej_0.pdf (dostęp 1 lipca 2016).
- 86) https://www.rpo.gov.pl/sites/default/files/Wystapienie_do_Ministra_Rodziny_Pracy_i_Polityki_Spolecznej_ws_zasad_stosowania_monitoringu_wizyjnego_w_domach_pomocy_spolecznej.pdf [dostęp: 30 grudnia 2016].
- 87) https://www.sozialministerium.at/cms/site/attachments/4/9/3/CH3434/CMS1461828446367/nap_behinderung-web_2013-01-30_eng.pdf.
- 88) Informacja o sposobie organizacji i przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego obowiązująca w roku szkolnym 2015/2016, CKE, Warszawa 2015, dostępna na: https://www.cke.edu.pl/images/_KOMUNIKATY/20150907_Informacja_GIMNAZJUM_calosc.pdf.
- 89) Informacja o sposobie organizacji i przeprowadzania egzaminu maturalnego w „nowej” formule obowiązująca w roku szkolnym 2015/2016, CKE, Warszawa 2015, dostępna na: https://www.cke.edu.pl/images/_KOMUNIKATY/20150909_Informacja_MATURA_calosc.pdf str. 76.
- 90) Informacja o wynikach kontroli NIK, Wydawanie decyzji o pozwoleniu na budowę oraz decyzji o pozwoleniu na użytkowanie obiektów mieszkaniowego budownictwa wielorodzinnego wraz

- z infrastrukturą towarzyszącą, str. 17, dostępne online na: <https://www.nik.gov.pl/kontrola/P/15/107/>, dostęp: 20 czerwca 2016 r.
- 91) Informacja o wynikach kontroli. Dostępność i finansowanie rehabilitacji leczniczej, KZD-4101-04/2013Nr ewid. 37/2014/P/13/131/KZD, <https://www.nik.gov.pl/plik/id,7435,vp,9348.pdf> (dostęp 10 października 2016).
  - 92) Informacja opublikowana na stronie internetowej Biura Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych: <http://www.niepelnosprawni.gov.pl/p,108,realizacja-zapisow-ustawy-o-jezyku-migowym> (dostęp 21 listopada 2016)
  - 93) Informacja Rzecznika Praw Obywatelskich nt. funkcjonowania systemu orzekania o niepełnosprawności: <https://www.rpo.gov.pl/pl/content/system-orzekania-o-niepe%C5%82nosprawno%C5%9Bci-%E2%80%93-do-zmiany>.
  - 94) Instytut Badań Edukacyjnych, Włączający system edukacji i rynku pracy – rekomendacje dla polityki publicznej, <http://eduentuzjasci.pl/images/stories/publikacje/ibe-raport-wlaczajcy-system-edukacji-i-ryunku-pracy-rekomendacje-dla-polityki-publicznej.pdf> (dostęp online: 20 maja 2016 r.).
  - 95) International Labour Organisation, Introduction to Social Security, ILO, 1984.
  - 96) Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej.
  - 97) Kawa J., Raźniewski P., Tomczyk U., *Analiza dokumentów międzynarodowych dotycząca procesu wdrażania Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych oraz identyfikacji barier w tym procesie*, Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
  - 98) Kędziora K., Organizacje pozarządowe w postępowaniach sądowych – jak to się robi i dlaczego warto, http://ptpa.org.pl/site/assets/files/publikacje/opinie/Opinia_organizacje_pozarzadowe_w_postepowaniach_sadowych.pdf (dostęp 8 września 2016 r.)
  - 99) Klaro-Celej L., Stan edukacji osób z niepełnosprawnością intelektualną w Polsce [w:] Równe szanse w dostępie do edukacji osób z niepełnosprawnościami, RPO, Warszawa, wrzesień 2012, dostęp na: <https://www.rpo.gov.pl/pliki/13490881580.pdf>.
  - 100) Klyszcz L., *Pałapka świadczeniowa a aktywność zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych*, Fundacja Instytut Rozwoju Regionalnego, 2011
  - 101) *Kobiety z niepełnosprawnością na rynku pracy. Sytuacja społeczna i zawodowa*, Fundacja Aktywizacja, dofinansowanie z Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach projektu „Od samodzielności do aktywności zawodowej”.
  - 102) Kocejko M., *Raport tematyczny nt. artykułu 33 Konwencji ONZ o Prawach osób niepełnosprawnych: Wdrażanie i monitorowanie na szczeblu krajowym opracowany w ramach projektu „Wdrażanie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych – wspólna sprawa”*, Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
  - 103) Kodeks postępowania dostępny jest na stronie: <http://www.niepelnosprawni.gov.pl/art,51,dokumenty-miedzynarodowej-organizacji-pracy>. (dostęp: 25 sierpnia 2016r.).
  - 104) Kolwitz M., Radlińska I., *Kształtowanie się współczesnego paradygmatu niepełnosprawności*, [w:] Pomeranian Journal of Life Sciences, Pom J Life Sci 2015, 61, 3, 270–277 ; źródło: https://www.pum.edu.pl/_data/assets/pdf_file/0012/111027/PomJLifeSci_61-03_270-277.pdf (dostęp: 27 grudnia 2016r.).
  - 105) Komunikacja bez barier” <http://www.ztm.waw.pl/?c=127&>.
  - 106) Komunikat dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej z 7 września 2015 r. w sprawie szczegółowych sposobów dostosowania warunków i form przeprowadzania egzaminu maturalnego w roku szkolnym 2015/2016: https://www.cke.edu.pl/images/_KOMUNIKATY/20150907_Komunikat_o_dostosowaniach_Egzamin_maturalny.pdf.
  - 107) Komunikat NIK, *NIK o dostosowaniu stron internetowych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami*, <https://www.nik.gov.pl/aktualnosci/nik-o-dostosowaniu-stron-internetowych-do-potrzeb-osob-z-niepelnosprawnościami.html> [dostęp: 7 lipca 2016 r., godz. 15:00].

- 108) *Koncepcja Zatrudnienia Wspomagane*, Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, <http://www.centrumdzwoni.pl/materialy-dla-kadry-merytorycznej/zatrudnienie-wspomagane>
- 109) *Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych*, sporządzona w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r., Tekst opublikowany w Dzienniku Ustaw w dn. 25 października 2012 r., poz. 1169.
- 110) Kowalska-Szymańska A., *Raport środowiskowy – środowisko osób z chorobami przewlekłymi, Wdrażanie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych – Wspólna sprawa*, Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2017.
- 111) Krenz R., *Raport tematyczny nt. art 20 Mobilność opracowany w ramach projektu „Wdrażanie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych – wspólna sprawa”*, Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2017.
- 112) Krenz R., *Raport tematyczny poświęcony wdrażaniu Art. 9 i Art. 21 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych w Polsce*, Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 113) Kryńska E., Pater K., *„Zatrudnienie osób niepełnosprawnych – perspektywy wzrostu”*, Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, 2013.
- 114) Kształcenie uczniów z niepełnosprawnościami o specjalnych potrzebach edukacyjnych, <http://www.nik.gov.pl/plik/id,4585,vp,5892.pdf>.
- 115) Kurowski K., *Przestrzeganie wolności i praw człowieka i obywatela w domach pomocy społecznej* [w:] Niepełnosprawność – zagadnienia, problemy, rozwiązania, nr II/2014(11).
- 116) Kurowski K., *Wolności i prawa człowieka i obywatela z perspektywy osób z niepełnosprawnościami*, Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich, Warszawa 2014.
- 117) Lachowski J. (red.), *Kodeks karny wykonawczy. Komentarz*, Warszawa, 2016, Komentarz do art. 34, Legalis
- 118) Lang R., Kett M., Groce N., Trani J-F., *Implementing the United Nations Convention on the rights of persons with disabilities: principles, implications, practice and limitations*, ALTER, European Journal of Disability Research 5 (2011).
- 119) *Legal capacity of persons with intellectual disabilities and persons with mental health problems*, Luxemburg 2013, tekst dostępny na stronie internetowej: <http://fra.europa.eu/sites/default/files/legal-capacity-intellectual-disabilities-mental-health-problems.pdf>.
- 120) Lempart M., *Dostosowanie egzaminów zewnętrznych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami*, [w:] Równe szanse w dostępie do edukacji osób z niepełnosprawnościami, RPO, Warszawa, wrzesień 2012, dostęp na: <https://www.rpo.gov.pl/pliki/13490881580.pdf>.
- 121) Leszczyńska A., *Raport środowiskowy – Środowisko osób z problemami zdrowia psychicznego, Wdrażanie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych – Wspólna sprawa*, Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2017.
- 122) Lisiecka Z., *Raport tematyczny: Konwencja Praw Osób Niepełnosprawnych Artykuł 7*, Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 123) Lista tych dokumentów znajduje się na stronie: <http://www.dialog.gov.pl/dialog-miedzynarodowy/miedzynarodowa-organizacja-pracy/> (dostęp: 25 stycznia 2017r.).
- 124) Matczak M., Zalasiński T., Romanowicz M. i in., *Opracowanie regulacyjne w obszarze Konwencji z dnia 13 grudnia 2006 r. o Prawach Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169): niezależne życie i włączenie w społeczeństwo (art. 19 Konwencji)*, Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 125) Matczak M., Zalasiński T., Romanowicz M. i in., *Raport tematyczny w obszarze Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych z dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169): równość i niedyskryminacja (art. 5 Konwencji)*, Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 126) Matczak M., Zalasiński T., Romanowicz M. i in., *Raport tematyczny w obszarze Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych z dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169): prawo do życia (art. 10 Konwencji)*, Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.

- 127) Matczak M., Zalasiński T., Romanowicz M. i in., *Raport tematyczny w obszarze Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych z dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169): dostęp do wymiaru sprawiedliwości (art. 13 Konwencji)*, Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 128) Matczak M., Zalasiński T., Romanowicz M. i in., *Raport tematyczny w obszarze Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych z dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169): prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego (art. 14 Konwencji)*, Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 129) Matczak M., Zalasiński T., Romanowicz M. i in., *Raport tematyczny w obszarze Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych z dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169): wolność od tortur lub okrutnego, niehumanitarnego albo poniżającego traktowania lub karania (art. 15 Konwencji)*, Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 130) Matczak M., Zalasiński T., Romanowicz M. i in., *Raport tematyczny w obszarze Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych z dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169): wolność od wykorzystywania, przemocy i nadużyć (art. 16 Konwencji)*, Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 131) Matczak M., Zalasiński T., Romanowicz M. i in., *Raport tematyczny w obszarze Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych z dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169): ochrona integralności osobistej (art. 17 Konwencji)*, Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 132) Matczak M., Zalasiński T., Romanowicz M. i in., *Raport tematyczny w obszarze Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych z dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169): prawo do prywatności (art. 22 Konwencji)*, Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 133) Matczak M., Zalasiński T., Romanowicz M. i in., *Raport tematyczny w obszarze Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych z dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169): prawo do poszanowania domu i rodziny (art. 23 Konwencji)*, Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 134) Matczak M., Zalasiński T., Romanowicz M. i in., *Raport tematyczny w obszarze Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych z dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169): prawo do bycia uznanym za podmiot prawa (art. 12 Konwencji)*, Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 135) Matczak M., Zalasiński T., Romanowicz M., Kaźmierczyk P., *Opracowanie regulacyjne w obszarze Konwencji z dnia 13 grudnia 2006 r. o prawach osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169): podstawy wdrażania Konwencji (art. 1-4 Konwencji)*, Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 136) *Materiał na tematyczną debatę doradczo-programową poświęconą wdrażaniu art. 7 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych w Polsce, Dzieci z niepełnosprawnościami*, Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 137) *Materiały na tematyczną debatę doradczo-programową poświęconą wdrażaniu art. 12, art. 17 i art. 23 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych w Polsce: równość wobec prawa ochrona integralności osobistej poszanowanie domu i rodziny*, Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 138) *Materiały na tematyczną debatę doradczo-programową poświęconą wdrażaniu art. 24 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych w Polsce: Edukacja przedszkolna, podstawowa i średnia*, Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 139) *Materiały na tematyczną debatę doradczo-programową poświęconą wdrażaniu art. 25 konwencji o prawach osób niepełnosprawnych w Polsce: prawo do zdrowia*, Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016, Arczewska M., *Analiza strategii i programów rządowych w aspekcie sytuacji osób niepełnosprawnych*, Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 140) *Materiały z konferencji zorganizowanej przez senackie Komisje Rodziny i Polityki Społecznej oraz Komisję Zdrowia pod patronatem Marszałka Senatu Bogdana Borusewicza 1 grudnia 2006 r., Kancelaria Senatu, Warszawa 2007.*
- 141) Mental Disability Advocacy Center, International Disability Association, Inclusion Europe.

- 142) Meszk K., *Raport środowiskowy – Środowisko osób z niepełnosprawnością wzroku. Wdrażanie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych – Wspólna sprawa*, Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2017.
- 143) Mężyk I., Długoń M., Dors J., Skrzypulec-Plinta V., Kazimierczak M., Gogola C., *Opieka ginekologiczna nad dziewczynkami i kobietami niepełnosprawnymi intelektualnie*, Zdrowie i dobrostan 1/2015. ROZDZIAŁ XIX, Zakład Profilaktyki Chorób Kobięcych i Seksuologii Katedra Zdrowia Kobiety, Wydział Nauk o Zdrowiu, Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach.
- 144) Międzynarodowa Organizacja Pracy 90 lat istnienia, MPiPS, Warszawa, źródło: <http://www.dialog.gov.pl> (dostęp: 25 stycznia 2017r.).
- 145) Minkowitz T., *The United Nations Conventions of the Rights of Persons with Disabilities and the Right to Be Free from Nonconsensual Psychiatric Interventions*, Syracuse Journal of International Law and Commerce, vol. 34, Syracuse 2007.
- 146) *National action plan on disability 2012-2020. Strategy of the Austrian Federal Government for the implementation of the UN Disability Rights Convention.*, źródło: https://www.sozialministerium.at/cms/site/attachments/4/9/3/CH3434/CMS1461828446367/nap_behinderung-web_2013-01-30_eng.pdf; dostęp: 22 grudnia 2016r.
- 147) Nowacka D., *Raport środowiskowy – Środowisko osób z niepełnosprawnością słuchu. Wdrażanie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych – Wspólna sprawa*, Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2017.
- 148) Nowacki S., *Raport środowiskowy – Środowisko osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi, Wdrażanie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych – Wspólna sprawa*, Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2017.
- 149) Odpowiedź Ministra Sprawiedliwości z dnia 27 lutego 2014 r. znak: DPrC-IV-072-2/13 na wystąpienie Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 12 grudnia 2013 r. znak: 707225-l/12/KK, [cyt. za:] Realizacja przez Polskę zobowiązań..., op. cit.
- 150) Olędzki S., *Raport środowiskowy – Środowisko osób z niepełnosprawnością ruchową. Wdrażanie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych – wspólna sprawa*, Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2017.
- 151) *Opracowanie regulacyjne w obszarze Konwencji z dnia 13 grudnia 2006 r. o Prawach Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169): Podnoszenie świadomości (art. 8 Konwencji)*, red. M. Matczak, T. Zalański, M. Romanowicz i in., Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 152) *Opracowanie regulacyjne w obszarze Konwencji z dnia 13 grudnia 2006 r. o Prawach Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169): Równość i niedyskryminacja (art. 5 Konwencji)*, red. M. Matczak, T. Zalański, M. Romanowicz i in., Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016
- 153) *Opracowanie regulacyjne w obszarze Konwencji z dnia 13 grudnia 2006 r. o Prawach Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169): niepełnosprawne kobiety (art. 6 Konwencji)*, red.: M. Matczak, T. Zalański, M. Romanowicz i in., Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 154) *Opracowanie regulacyjne w obszarze Konwencji z dnia 13 grudnia 2006 r. o Prawach Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169): niepełnosprawne dzieci (art. 7 Konwencji)*, red.: M. Matczak, T. Zalański, M. Romanowicz, M. Padamczyk i in., Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 155) *Opracowanie regulacyjne w obszarze Konwencji z dnia 13 grudnia 2006 r. o Prawach Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169): Podnoszenie świadomości (art. 8 Konwencji)*, red. M. Matczak, T. Zalański, M. Romanowicz i in., Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 156) *Opracowanie regulacyjne w obszarze Konwencji z dnia 13 grudnia 2006 r. o Prawach Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169): warunek dostępności (art. 9 Konwencji)*, red.: M. Matczak, T. Zalański, M. Romanowicz i in. Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.

- 157) *Opracowanie regulacyjne w obszarze Konwencji z dnia 13 grudnia 2006 r. o Prawach Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169): prawo do życia (art. 10 Konwencji)*, red.: M. Matczak, T. Zalasieński, M. Romanowicz i in., Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 158) *Opracowanie regulacyjne w obszarze Konwencji z dnia 13 grudnia 2006 r. o Prawach Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169): prawo do ochrony i bezpieczeństwa w sytuacjach zagrożenia (art. 11 Konwencji)*, M. Matczak, T. Zalasieński, M. Romanowicz i in., Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 159) *Opracowanie regulacyjne w obszarze Konwencji z dnia 13 grudnia 2006 r. o Prawach Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169): prawo do bycia uznanym za podmiot prawa (art. 12 Konwencji)*, red. M. Matczak, T. Zalasieński, M. Romanowicz i in., Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 160) *Opracowanie regulacyjne w obszarze Konwencji z dnia 13 grudnia 2006 r. o Prawach Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169): dostęp do wymiaru sprawiedliwości (art. 13 Konwencji)*, red. M. Matczak, T. Zalasieński, M. R. i in., Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 161) *Opracowanie regulacyjne w obszarze Konwencji z dnia 13 grudnia 2006 r. o Prawach Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169): prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego (art. 14 Konwencji)*, red.: M. Matczak, T. Zalasieński, M. Romanowicz i in., Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 162) *Opracowanie regulacyjne w obszarze Konwencji z dnia 13 grudnia 2006 r. o Prawach Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169): wolność od tortur lub okrutnego, niehumanitarnego albo poniżającego traktowania lub karania (art. 15 Konwencji)*, red.: M. Matczak, T. Zalasieński, M. Romanowicz i in., Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 163) *Opracowanie regulacyjne w obszarze Konwencji z dnia 13 grudnia 2006 r. o Prawach Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169): wolność od wykorzystywania, przemocy i nadużyć (art. 16 Konwencji)*, red.: M. Matczak, T. Zalasieński, M. Romanowicz i in., Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 164) *Opracowanie regulacyjne w obszarze Konwencji z dnia 13 grudnia 2006 r. o Prawach Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169): ochrona integralności osobistej (art. 17 Konwencji)*, red.: M. Matczak, T. Zalasieński, M. Romanowicz i in., Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 165) *Opracowanie regulacyjne w obszarze Konwencji z dnia 13 grudnia 2006 r. o Prawach Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169): wolność przemieszczania się i prawo do obywatelstwa (art. 18 Konwencji)*, red.: M. Matczak, T. Zalasieński, M. Romanowicz i in., Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 166) *Opracowanie regulacyjne w obszarze Konwencji z dnia 13 grudnia 2006 r. o Prawach Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169): wolność wypowiedzi i dostęp do informacji (art. 21 Konwencji)*, cz. III pkt 2.2.2.
- 167) *Opracowanie regulacyjne w obszarze Konwencji z dnia 13 grudnia 2006 r. o Prawach Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169): niezależne życie i włączenie w społeczeństwo (art. 19 Konwencji)*, red.: M. Matczak, T. Zalasieński, M. Romanowicz i in., Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 168) *Opracowanie regulacyjne w obszarze Konwencji z dnia 13 grudnia 2006 r. o Prawach Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169): mobilność (art. 20 Konwencji)*, red.: M. Matczak, T. Zalasieński, M. Romanowicz i in., Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 169) *Opracowanie regulacyjne w obszarze Konwencji z dnia 13 grudnia 2006 r. o Prawach Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169): prawo do prywatności (art. 22 Konwencji)*, red.: M. Matczak, T. Zalasieński, M. Romanowicz i in., Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 170) *Opracowanie regulacyjne w obszarze Konwencji z dnia 13 grudnia 2006 r. o Prawach Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169): prawo do poszanowania domu i rodziny (art. 23*

- Konwencji), red.: M. Matczak, T. Zalasinski, M. Romanowicz i in., Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 171) *Opracowanie regulacyjne w obszarze Konwencji z dnia 13 grudnia 2006 r. o Prawach Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169): prawo do edukacji (art. 24 Konwencji)*, red.: M. Matczak, T. Zalasinski, M. Romanowicz i in., Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 172) *Opracowanie regulacyjne w obszarze Konwencji z dnia 13 grudnia 2006 r. o Prawach Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169): prawo do zdrowia (art. 25 Konwencji)*, red.: M. Matczak, T. Zalasinski, M. Romanowicz i in., Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 173) *Opracowanie regulacyjne w obszarze Konwencji z dnia 13 grudnia 2006 r. o Prawach Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169): rehabilitacja (art. 26 Konwencji)*, red.: M. Matczak, T. Zalasinski, M. Romanowicz i in., Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 174) *Opracowanie regulacyjne w obszarze Konwencji z dnia 13 grudnia 2006 r. o Prawach Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169): prawo do pracy (art. 27 Konwencji)*, red.: M. Matczak, T. Zalasinski, M. Romanowicz i in., Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 175) *Opracowanie regulacyjne w obszarze Konwencji z dnia 13 grudnia 2006 r. o Prawach Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169): prawo do odpowiednich warunków życia i ochrony socjalnej (art. 28 Konwencji)*, red.: M. Matczak, T. Zalasinski, M. Romanowicz, M. Padamczyk i in., Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 176) *Opracowanie regulacyjne w obszarze Konwencji z dnia 13 grudnia 2006 r. o Prawach Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169): prawo do udziału w życiu politycznym i publicznym (art. 29 Konwencji)*, red.: M. Matczak, T. Zalasinski, M. Romanowicz i in., Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 177) *Opracowanie regulacyjne w obszarze Konwencji z dnia 13 grudnia 2006 r. o Prawach Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169): prawa do udział w życiu kulturalnym, rekreacji, wypoczynku i sporcie (art. 30 Konwencji)*, red.: M. Matczak, T. Zalasinski, M. Romanowicz i in., Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 178) *Opracowanie regulacyjne w obszarze Konwencji z dnia 13 grudnia 2006 r. o Prawach Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169): statystyka i zbieranie danych (art. 31 Konwencji)*, red.: M. Matczak, T. Zalasinski, M. Romanowicz i in., Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 179) *Opracowanie regulacyjne w obszarze Konwencji z dnia 13 grudnia 2006 r. o Prawach Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169): współpraca międzynarodowa (art. 32 Konwencji)*, red.: M. Matczak, T. Zalasinski, M. Romanowicz i in., Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 180) *Opracowanie regulacyjne w obszarze Konwencji z dnia 13 grudnia 2006 r. o Prawach Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169): warunek wdrażania i monitorowania na szczeblu krajowym (art. 33 Konwencji)*, red.: M. Matczak, T. Zalasinski, M. Romanowicz i in., Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 181) Orzeczenie z dnia 23.11.2016 r., K 6/14, nie zostało opublikowane w dzienniku urzędowym.
- 182) Osajda K., Kodeks cywilny. Komentarz, komentarz do art. 949, Legalis.
- 183) Oświadczenie zgłoszone na 14-ej Sesji Komitetu w dn. 17 sierpnia do 4 września 2015 w Genewie [the Committee's 14th session, held, from 17 August to 4 September 2015 in Geneva]; Źródło: <http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/CRPDStatements.aspx>.
- 184) Ożóg M., *Stanowienie wyjątków od prawa autorskiego na rzecz osób niepełnosprawnych. Uwagi na tle art. 33¹ pr. aut.*, ZNUJ 2006, nr 93, s. 223-225, [za:] Urbański, Andrzej. Art. 33¹. [w:] Prawo autorskie. Komentarz do wybranych przepisów. Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, 2014.
- 185) Paprzycki L., *Komentarz do kodeksu karnego*, opracowanie redakcyjne Legalis.
- 186) Parlevliet M., *Human Rights and Conflict Transformation: Towards a more integrated approach*.

- 187) Piasecki K. (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Tom I. Komentarz. Art. 1–366, Wyd. 7. Warszawa 2016.
- 188) Piątek K., *Kampanie społeczne jako narzędzia zmiany postaw wobec osób z niepełnosprawnością* [w:] Media i społeczeństwo, nr 5/2015, str. 148.
- 189) Pismo Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej skierowane do Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 23 marca 2016 r., nr DAE.6401.9.2.2016.JM.
- 190) Pismo RPO do ministra zdrowia z dnia 31 maja 2012 r., <http://www.rynekzdrowia.pl/Prawo/RPO-o-umieszczeniu-w-szpitalu-psychiatrycznym-bez-zgody-pacjenta,120506,2.html> (dostęp 20 lipca 2016).
- 191) Pismo Rzecznika Praw Obywatelskich do Prezesa Związku Banków Polskich z dnia 3 września 2014 r., dostępne online na: https://www.rpo.gov.pl/sites/default/files/Do_Prezesa_ZBP_ws_dostepu_osob_niewidomych_do_uslug_bankowych.pdf, dostęp: 7 lipca 2016 r.
- 192) Pismo z dnia 17 września 2014 roku skierowane do Prezesa Polskiego Związku Głuchych, dostępne online na: <http://www.pzg.org.pl/rokdownloads/SC/Telefon%20Alarmowy%20112.pdf>, dostęp: 7 lipca 2016 r.
- 193) *Polityka wyboru i lokalizacji ośrodków dla uchodźców*, Stowarzyszenie Interwencji Prawnej, Warszawa 2011.
- 194) *Polska droga do Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych ONZ*, red. A.M. Waszkielewicz, Fundacja Instytut Rozwoju Regionalnego, Kraków, 2008.
- 195) Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 6 września 2012 r., sygn. akt I ACz 1253/12, Legalis.
- 196) *Prawa osób z niepełnosprawnością intelektualną lub psychiczną w świetle międzynarodowych instrumentów ochrony praw człowieka*, red. D. Pudzianowska, Warszawa 2014.
- 197) *Prognoza Oddziaływania na Środowisko Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa*, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, 2011.
- 198) R. Szarfenberg, *Zagrożenie ubóstwem i wykluczeniem społecznym rodzin z dziećmi z niepełnosprawnościami*, Fundacja Instytut Rozwoju Regionalnego, 2014.
- 199) Radwański Z., Olejniczak A., *Prawo cywilne – część ogólna*, Wyd. C.H.Beck, Warszawa 2013.
- 200) Ranking dostępności stron WWW wybranych firm ubezpieczeniowych Fundacji Widzialni, dostępne online na: <http://www.widzialni.org/ranking-dostepnosci-stron-www-wybranych-firm-ubezpieczeniowych,new,mg,14,6,250>, dostęp: 7 lipca 2016 r.
- 201) *Raport metodologiczny przygotowania Raportu syntetycznego w ramach projektu „Wdrażanie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych – wspólna sprawa”*, Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa, 2016.
- 202) *Raport Rzecznika Praw Obywatelskich z wdrażania Konwencji w latach 2012-14*.
- 203) *Raport tematyczny w obszarze Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych z dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169): prawo do życia (art. 10 Konwencji)*, Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 204) *Raport tematyczny. Artykuł 11 Sytuacje zagrożenia i sytuacje wymagające pomocy humanitarnej*, Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 205) *Raport tematyczny: Włączenie w społeczeństwo, niezależne życie w społeczności lokalnej art. 19 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych*, Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 206) Raport z badań ilościowych. *Diagnoza sytuacji osób z niepełnosprawnościami w Polsce, stan potrzeb i oczekiwań związanych z ich położeniem oraz procesem wdrażania Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych*, BBiAS, styczeń 2017 r.
- 207) *Raport z funkcjonowania systemu powiadamiania ratunkowego w 2015 roku*, dostępny online: <https://bip.mswia.gov.pl/bip/system-powiadamiania-ra/23937,Raport-z-funkcjonowania-systemu-powiadamiania-ratunkowego-w-2015-r.html> [dostęp: 7 lipca 2016 r.] oraz *Numer 112 będzie dostępny*

- także przez sms, <http://www.polskieradio.pl/7/3086/Artykul/1502439,Numer-112-dostepny-bedzie-takze-przez-SMS>, dostęp 7 lipca 2016 r.
- 208) *Raport Zatrudnianie osób niepełnosprawnych w służbie cywilnej*, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, Departament Kontroli i Nadzoru, 6 czerwiec 2013 r.
- 209) Raszeja-Ossowska I., *Raport tematyczny nt. artykułu 33 Konwencji ONZ o Prawach osób niepełnosprawnych: Wdrażanie i monitorowanie na szczeblu krajowym opracowany w ramach projektu „Wdrażanie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych – wspólna sprawa”*, Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 210) Raszeja-Ossowska I., *Raport tematyczny nt. art. 18 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych opracowany w ramach projektu „Wdrażanie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych – wspólna sprawa”*, Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 211) Raszeja-Ossowska I., *Raport tematyczny nt. art. 26 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych opracowany w ramach projektu „Wdrażanie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych – wspólna sprawa”*, Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 212) Raszeja-Ossowska I., *Raport tematyczny nt. art. 27 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych opracowany w ramach projektu „Wdrażanie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych – wspólna sprawa”*, Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2017.
- 213) Raszeja-Ossowska I., *Raport tematyczny nt. art. 29 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych opracowany w ramach projektu „Wdrażanie konwencji o prawach osób niepełnosprawnych – wspólna sprawa”*, Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2017.
- 214) Raźniewski P., *Raport tematyczny nt. artykułu 21 KPON: wolność wypowiedzenia się i wyrażania opinii oraz dostęp do informacji opracowany w ramach projektu „Wdrażanie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych – wspólna sprawa”*, Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 215) *Realizacja przez Polskę zobowiązań wynikających z konwencji o prawach osób niepełnosprawnych - Sprawozdanie Rzecznika Praw Obywatelskich 2012-2014*, Warszawa 2015.
- 216) *Realizacja przez Polskę zobowiązań wynikających z konwencji o prawach osób niepełnosprawnych - Sprawozdanie Rzecznika Praw Obywatelskich 2012-2014*, Warszawa 2015.
- 217) *Realizacja przez Polskę zobowiązań wynikających z Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych. Sprawozdanie Rzecznika Praw Obywatelskich*, s. 28, dostępne online na: <https://www.rpo.gov.pl/sites/default/files/Sprawozdanie%20KPON%202015.pdf>, dostęp: 20 czerwca 2016 r.
- 218) *Realizacja przez Polskę zobowiązań wynikających z Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych. Sprawozdanie Rzecznika Praw Obywatelskich, 2012-2014*, Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich, Warszawa, 2015: <https://www.rpo.gov.pl/sites/default/files/Sprawozdanie%20KPON%202015.pdf> (dostęp online: 20 maja 2016 r.).
- 219) Rędzia B., *Wciąż niska dostępność podręczników szkolnych dla uczniów z dysfunkcjami*, <http://www.niepelnosprawni.pl/ledge/x/324186;jsessionid=C73ADB5826E65774BDFC526183273E8D>, dostęp: 30 maja 2016 r.
- 220) Rezolucja ResAP(2001)1 dotycząca wprowadzenia zasad projektowania uniwersalnego do programów nauczania wszystkich zawodów związanych z tworzeniem środowiska budowlanego.
- 221) Rola B., Mrozińska M., *Raport dotyczący wdrażania art. 24 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych w Polsce opracowany w ramach projektu „Wdrażanie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych – wspólna sprawa”*, Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 222) Safjan M., Bosek L., Konstytucja RP.
- 223) Schulze M., *Understanding the UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities*, Nowy Jork 2010.
- 224) Schwartz L., *Dostępność architektoniczna-budynki [w:] Polska droga do Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych ONZ*, red. A. M. Waszkielewicz, Kraków 2008.

- 225) *Skowrońska-Bocian*, Komentarz. Spadki 2011, komentarz do art. 949.
- 226) Słodka K., *Prywatne ubezpieczenia zdrowotne budynki* [w:] Polska droga do Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych ONZ, red. A. M. Waszkielewicz, Kraków 2008.
- 227) Słownik Języka Polskiego PWN <http://sjp.pwn.pl/> (dostęp 24 stycznia 2017 r.).
- 228) Sokala A., *Maszyna do głosowania*, [w:] A. Sokala, B. Michalak, P. Uziębło, *Leksykon prawa wyborczego i referendalnego oraz systemów wyborczych*, Warszawa 2013.
- 229) Sokala, *Maszyna do głosowania*, [w:] A. Sokala, B. Michalak, P. Uziębło, *Leksykon prawa wyborczego i referendalnego oraz systemów wyborczych*, Warszawa 2013.
- 230) *Społeczny Raport Alternatywny z realizacji Konwencji o prawach osób z niepełnosprawnościami w Polsce*, Projekt zrealizowany przez Fundację KSK w ramach programu *Obywatele dla Demokracji*, finansowanego z Funduszy EOG, Warszawa 2015, s. 42 i dalsze (art. 24); źródło: www.konwencja.org (dostęp: 12 lipca 2016).
- 231) Sprawozdanie Rzecznika Praw Obywatelskich z wykonania przez Polskę Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, <https://www.rpo.gov.pl/sites/default/files/Materia%C5%82%20na%20spotkanie%20.%20Niezale%C5%BCno%C5%9B%C4%87,%20praca,%20warunki%20%C5%BCycia.pdf>
- 232) Sprawozdanie z tematycznej debaty doradczo – programowej w ramach realizacji projektu „Wdrażanie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych – wspólna sprawa”, Debata tematyczna: *Podstawy wdrażania Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych.*, (Art. 1-4, art. 29b), Termin: 6 czerwca 2016 roku.
- 233) Sprawozdanie z tematycznej debaty doradczo – programowej w ramach realizacji projektu „Wdrażanie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych – wspólna sprawa” , Debata tematyczna: *Równość i niedyskryminacja (art. 5 Konwencji)*, Termin: 25 lipca 2016 r.
- 234) Sprawozdanie z tematycznej debaty doradczo – programowej w ramach realizacji projektu „Wdrażanie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych – wspólna sprawa”, Debata tematyczna: *Dzieci z niepełnosprawnościami (Art.7)*, Termin: 8 wrzesień 2016 r.
- 235) *Sprawozdanie z tematycznej debaty doradczo – programowej w ramach realizacji projektu „Wdrażanie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych – wspólna sprawa”, Debata tematyczna: Dostępność budynków, dróg, transportu i miejsc pracy (art. 9 pkt 1a, 2a-d)*, Termin: 4 października 2016 roku.
- 236) Sprawozdanie z tematycznej debaty doradczo – programowej w ramach realizacji projektu „Wdrażanie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych – wspólna sprawa”, Debata tematyczna: *Sytuacje zagrożenia i pomoc humanitarna (art. 11)*, Termin: 14 października 2016 roku.
- 237) Sprawozdanie z tematycznej debaty doradczo – programowej w ramach realizacji projektu „Wdrażanie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych – wspólna sprawa”, Debata tematyczna: *Dostęp do wymiaru sprawiedliwości (art. 13 Konwencji)*, Termin: 2 września 2016 roku.
- 238) Sprawozdanie z tematycznej debaty doradczo – programowej w ramach realizacji projektu „Wdrażanie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych – wspólna sprawa”, Debata tematyczna: *Wolność od tortur lub okrutnego, niehumanitarnego i poniżającego traktowania i karania (art. 15 Konwencji)*, Termin: 30 września 2016 roku.
- 239) Sprawozdanie z tematycznej debaty doradczo – programowej w ramach realizacji projektu „Wdrażanie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych – wspólna sprawa”, Debata tematyczna: *Swoboda przemieszczania się, obywatelstwo (Art.18), Współpraca międzynarodowa art. 32*, Termin: 17 października 2016 roku.
- 240) *Sprawozdanie z tematycznej debaty doradczo – programowej w ramach realizacji projektu „Wdrażanie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych – wspólna sprawa”, Debata tematyczna: Mobilność (art. 20)*, Termin: 23 sierpień wrzesień 2016 roku.
- 241) *Sprawozdanie z tematycznej debaty doradczo – programowej w ramach realizacji projektu „Wdrażanie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych – wspólna sprawa”, Debata tematyczna: Wolność*

- wypowiadania się i wyrażania opinii oraz dostęp do informacji (Art.21) oraz Udział w życiu politycznym i publicznym (Art.29), Termin: 30 września 2016 roku.
- 242) Sprawozdanie z tematycznej debaty doradczo – programowej w ramach realizacji projektu „Wdrażanie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych – wspólna sprawa” Debata tematyczna: prawo do prywatności (art. 22 Konwencji), Termin: 12 września 2016 roku.
- 243) *Sprawozdanie z tematycznej debaty doradczo – programowej w ramach realizacji projektu „Wdrażanie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych – wspólna sprawa”, Debata tematyczna: Równość wobec prawa (art. 12, 17 i 23 Konwencji), Termin: 7 września 2016 roku.*
- 244) *Sprawozdanie z tematycznej debaty doradczo – programowej w ramach realizacji projektu „Wdrażanie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych – wspólna sprawa”: Debata tematyczna: art. 24 edukacja na poziomie przedszkolnym, podstawowym i gimnazjalnym oraz średnim, Termin: 9 czerwca 2016 roku.*
- 245) *Sprawozdanie z tematycznej debaty doradczo – programowej w ramach realizacji projektu „Wdrażanie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych – wspólna sprawa”, Debata tematyczna: Edukacja zawodowa, edukacja na poziomie wyższym oraz edukacja ustawiczna (art. 24), Termin: 10 czerwca 2016 roku.*
- 246) *Sprawozdanie z tematycznej debaty doradczo – programowej w ramach realizacji projektu „Wdrażanie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych – wspólna sprawa”, Debata tematyczna: Zdrowie (Art.25), Termin: 11 Październik 2016.*
- 247) *Sprawozdanie z tematycznej debaty doradczo – programowej w ramach realizacji projektu „Wdrażanie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych – wspólna sprawa”, Debata tematyczna: Rehabilitacja (Art.26) Aspekty medyczne, Termin: 23 czerwca 2016 roku.*
- 248) *Sprawozdanie z tematycznej debaty doradczo – programowej w ramach realizacji projektu „Wdrażanie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych – wspólna sprawa”, Debata tematyczna: Rehabilitacja (Art.26) Aspekty społeczne i zawodowe, Termin: 24 czerwca 2016 roku.*
- 249) *Sprawozdanie z tematycznej debaty doradczo – programowej w ramach realizacji projektu „Wdrażanie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych – wspólna sprawa”, Debata tematyczna: Zatrudnienie (Art.27) aktywizacja zawodowa, zatrudnienie, rozwój zawodowy (e-k), Termin: 28 września 2016 roku.*
- 250) Sprawozdanie z tematycznej debaty doradczo – programowej w ramach realizacji projektu „Wdrażanie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych – wspólna sprawa” Debata tematyczna: Zatrudnienie (Art.27) pozycja na rynku pracy (a-d), Termin: 29 września 2016 roku.
- 251) *Sprawozdanie z tematycznej debaty doradczo – programowej w ramach realizacji projektu „Wdrażanie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych – wspólna sprawa”, Debata tematyczna: Odpowiednie warunki życia i ochrona socjalna (Art. 28), Termin: 13 października 2016 roku.*
- 252) *Sprawozdanie z tematycznej debaty doradczo – programowej w ramach realizacji projektu „Wdrażanie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych – wspólna sprawa” Debata tematyczna: Wolność wypowiedzenia się i wyrażania opinii oraz dostęp do informacji (Art.21) oraz Udział w życiu politycznym i publicznym (Art.29), Termin: 30 września 2016 roku.*
- 253) Stanowisko Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z 23 marca 2016 r., skierowanie do Rzecznika Praw Obywatelskich, dostępne na <https://www.rpo.gov.pl/pl/content/%E2%80%9Eprotok%C3%B3%C5%82-fakultatywny-do-konwencji-o-prawach-os%C3%B3b-niepe%C5%82nosprawnych-%E2%80%93-skuteczne-narz%C4%99dzie-ochrony>.
- 254) Stanowisko MPiPS – doraźna opieka medyczna w zakładach pracy chronionej <http://www.rp.pl/artukul/655115-Stanowisko-MPiPS---dorazna-opieka-medyczna-w-zakladach-pracy-chronionej.html> (dostęp online: 20 maja 2016 r.).
- 255) Steinborn S. (red.), Kodeks postępowania karnego. Komentarz do wybranych przepisów.
- 256) Study on the Implementation of Article 33 of the UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities in Europe.
- 257) Świdziński M. (red.), *Sytuacja osób głuchych w Polsce, Raport zespołu ds. g/Głuchych przy Rzeczniku Praw Obywatelskich, Warszawa 2014, str. 16,*

[https://www.rpo.gov.pl/sites/default/files/Raport_Sytuacja_ osob_poz%203_srodki_2%20XII.pdf](https://www.rpo.gov.pl/sites/default/files/Raport_Sytuacja_osob_poz%203_srodki_2%20XII.pdf),
dostęp: 30.05.2016.

- 258) *Sytuacja osób głuchych w Polsce. Raport Zespołu ds. g/Głuchych przy Rzeczniku Praw Obywatelskich*, Warszawa, 2014.
- 259) Szarfenberg R., *Artykuł 28 Konwencji Praw Osób Niepełnosprawnych. Raport tematyczny*, Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 260) Szarfenberg R., *Zagrożenie ubóstwem i wykluczeniem społecznym rodzin z dziećmi z niepełnosprawnościami*, Fundacja Instytut Rozwoju Regionalnego, 2014, http://pomocdlarodzicow.pl/uploads/Szarfenberg_Ryszard_Ubostwo_rodzin_z_dziecmi_niepelnosprawnymi.pptx (dostęp 10 stycznia 2017 r.);
- 261) Szeroczyńska M., Grzejszczak R., *Ubezważnowolnienie i inne formy wsparcia dla osób z niepełnosprawnością intelektualną w Polsce – teoria i praktyka*, (w:) *Jeśli nie ubezważnowolnienie, to co? Prawne formy wsparcia osób z niepełnosprawnością intelektualną*, Warszawa 2012.
- 262) The Anti-Discrimination Act 1998 (Tas).
- 263) The Convention on the Rights of Persons with Disabilities. Training Guide Professional, Training Series No. 19, United Nations, New York and Geneva, 2014.
- 264) *The State party should also provide adequate compensation to the author's son, including compensation for the costs incurred in filing the present communication).*
- 265) The Victorian Equal Opportunity Act 2010, The Equal Opportunity Act 1984 (WA)
- 266) Tomczyk U., *Materiały na tematyczną debatę doradczą-programową poświęconą wdrażaniu art. 6 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych w Polsce: sytuacja kobiet i dziewcząt z niepełnosprawnością*, Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 267) Tomczyk U., *Raport tematyczny nt. kobiet niepełnosprawnych opracowany w ramach Projektu „Wdrażanie konwencji o prawach osób niepełnosprawnych – Wspólna sprawa”*, Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 268) Tomczyk U., *Raport tematyczny nt. wdrażania art. 25” „Zdrowie” opracowany w ramach projektu „Wdrażanie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych – wspólna sprawa”*, Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 269) Tomczyk U., *Raport tematyczny nt. zagadnień kontekstowych procesu wdrażania Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych*, Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 270) Tomczyk U., *Raport tematyczny poświęcony wdrażaniu art. 30 dotyczącego udziału osób niepełnosprawnych w życiu kulturalnym, rekreacji, wypoczynku i w sporcie opracowany w ramach projektu „Wdrażanie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych – wspólna sprawa”*, Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2016.
- 271) Trociuk S. (red.), *Raport Rzecznika Praw Obywatelskich z wizytacji w izbach wytrzeźwień przeprowadzonych przez Krajowy Mechanizm Prewencji*, Warszawa 2013.
- 272) UN Enable. (2013). Disability, natural disasters and emergency situations: **A need to include persons with disabilities**. Retrieved from : <http://www.un.org/disabilities/default.asp?id=1546> Example: http://www.unicef.org/spanish/emerg/disasterinasia/files/TSUNAMI_E_BOOK_spreads.pdf .
- 273) Ustawa z dnia 14 kwietnia 2000 r. o umowach międzynarodowych, Dz. U. 2000 nr 39 poz. 443.
- 274) Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. kodeks pracy, Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94 z późn. zm.
- 275) Ustawa z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania, Dz. U. Nr 254, poz. 1700 z późn. zm.
- 276) Uwagi Komitetu Praw Osób Niepełnosprawnych do artykułu 5 Protokołu Fakultatywnego Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych z dnia 9 września 2013 r., Zawiadomienie 4/2011.

- 277) Walusiak-Skorupa J., Wiszniewska M., P. Krawczyk-Szulc, Rybacki M., Wągorowska-Koski E., *Opieka profilaktyczna nad pracownikiem niepełnosprawnym – problem współczesnej medycyny pracy?* [w:] *Medycyna Pracy*, nr 2 (62), 2011.
- 278) Waszkielewicz A., *Zabezpieczenie społeczne osób niepełnosprawnych* [w:] Błaszczak A. (red.), *Najważniejsze wyzwania po ratyfikacji przez Polskę Konwencji ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych*, Biuletyn RPO. Źródła 2012.
- 279) Wódkowska E., *Raport środowiskowy – Środowisko osób głuchoniewidomych, Wdrażanie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych – Wspólna sprawa*, Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych, Warszawa 2017.
- 280) Wódkowski A., *Raport środowiskowy– Środowisko osób z całościowymi zaburzeniami rozwoju, Wdrażanie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych – Wspólna sprawa*, Polskie Forum osób niepełnosprawnych, Warszawa 2017.
- 281) Wolińska J., *Percepcja społeczna, stereotyp niepełnosprawności – perspektywa aktora i obserwatora*. *Annales Universitatis Mariae Curie – Skłodowska*, Vol. XXVIII,1,2015.
- 282) www.disabilitycouncilinternational.org (dostęp: 21 grudnia 2016r.).
- 283) www.mpips.gov.pl/download/gfx/mpips/pl/defaultopisy/5981/2/1/11sz.pdf (dostęp 20 września 2016 r.).
- 284) Wyrok TK z 13.3.2007 r., OTK-A Nr 3/2007.
- 285) Wyrok TK z 20 października 1998 r., sygn. K 7/98.
- 286) Wyrok TK z dnia 16 grudnia 1997 r., sygn. K 8/97, OTK ZU nr 5-6/1997.
- 287) *Wyrównywanie szans i wspieranie aktywności osób niepełnosprawnych – rekomendacje dla Polski*, Materiały z konferencji zorganizowanej przez senackie Komisje Rodziny i Polityki Społecznej oraz Komisję Zdrowia pod patronatem Marszałka Senatu Bogdana Borusewicz 1 grudnia 2006 r., Kancelaria Senatu, Warszawa 2007.
- 288) Wytyczne dotyczące zasady przygotowania przez Państwa Strony raportu na podstawie art. 35 ust. 1 Konwencji” (CRPD/C/2/3): Guidelines on treaty-specific document to be submitted by states parties under article 35, paragraph 1, of the Convention on the Rights of Persons with Disabilities, tekst dostępny na stronie internetowej: <http://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/CRPD/CRPD-C-2-3.pdf>.
- 289) Zalecenia nr 168 dostępnego na stronie Agencji Zatrudnienia Fundacji Fugii Mundi: <http://www.praca.ffm.pl/> (dostęp: 25 sierpnia 2016r.).
- 290) Żebrak A., *Edukacja osób z niepełnosprawnościami na poziomie szkolnictwa wyższego* [w:] *Równe szanse w dostępie do edukacji osób z niepełnosprawnościami*, RPO, Warszawa, wrzesień 2012, dostęp: <https://www.rpo.gov.pl/pliki/13490881580.pdf>.
- 291) Zima M., *Przesłanki zawarcia małżeństwa przez osoby niepełnosprawne* [w:] *Polska droga do Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych ONZ*, red. A. M. Waszkielewicz, Kraków 2008.
- 292) Zima-Parjaszewska M., *Artykuł 12 Konwencji ONZ o prawach osób z niepełnosprawnościami a ubezwłasnowolnienie w Polsce*, *Studia Prawnicze* 2013.
- 293) Zima-Parjaszewska M., *Równość osób z niepełnosprawnościami wobec prawa. Prawa osób ubezwłasnowolnionych*, (w:) *Najważniejsze wyzwania po ratyfikacji przez Polskę Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych*, Warszawa 2012.
- 294) Zima-Parjaszewska M., *Ubezwłasnowolnienie w świetle Konstytucji oraz Konwencji o Prawach Osób z Niepełnosprawnościami*, oparta na dysertacji doktorskiej: M. Zima, *Ubezwłasnowolnienie osób z niepełnosprawnością intelektualną jako ograniczenie wolności i praw konstytucyjnych w świetle art. 31 ust. 3 Konstytucji z 2 IV 1997 r.*, WPiA UW, Warszawa 2009.